

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

In subhastatione quanti? num. 23.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

venditori liberaliter excessum supra pretium vulgare. Ad illud quod opponit Delugo *e*, ex secunda hac sententia sequi, simiam vel catulum posse licite vendi pretio unius regni, facile respondetur, vel concedendo sequelam: sicut enim is potest renunciare, seu donare regnum alteri liberaliter, si suum omnino est, ut supponimus, sic poterit dare pro catulo, quod minus est; vel respondetur, nos loqui de venditionibus communiter & moraliter occurrentibus, quæ nunquam tantam afferunt distantiam pretij à re.

e Delug. d. 26. de just. sec. 4. n. 47.

*Merces nunc cariores, mox futura
viles, & contra,
quanti?*

21. Tertiò: qui scit, res intra paucos dies, etiam unum, minoris valituras, potest sine iniustitia hodie, pretio currenti maiore, vendere. Et qui scit, pluris valituras, potest hodie, currente minore pretio, emere; ratio est, quia tanti iustè res venditur, & emitur, quanti tunc valet, nec scientia debet scienti obesse. Excipe primò, nisi si quis sit ex consiliarijs, vel sit princeps, qui taxam futuram præsciunt: hi enim ex officio tenentur dare operam, ut ex suis legibus, quantum fieri potest, unus plus alio non gravetur: & nisi (addit Lessius *g*) muneribus consiliarium tu corrumpas, ut tibi futuram metam reveler. Sed certè, etiam consiliarium seu principem posse suas merces præsentis pretio vendere, docet Delugo *h*, quando non differt ex industria promulga-

tionem legis, ut ipse carius vendat. Excipe secundo, nisi fraudibus utaris, ut si sciens superventuram abundantiam, vel librum prohibendum, spargas per amicos, fore penuriam, vel librum non fore prohibendum. Ratio hujus exceptionis est, quia quilibet jus habet, ne per fraudes decipiatur, nihil ergo dicas: & rogatus, dic, te nescire (cum æquivocatione) quia non teneris cum tuo damno veritatem hanc, quæ pertinet ad bonitatem vel vitium extrinsecum rei aperire.

f Mol. t. 2. d. 354. citans 3. Th. aliusque, Fag. l. 5. de contr. c. 37. num. 10. Delugo t. 2. de just. d. 26. sec. 8. §. 2. qui num. 144. Idem putat de libro mox prohibendo, Castrop. de justit. comm. d. 5. p. 15. g. Less. l. c. dub. 5. h Delugo t. 2. de just. d. 26. sec. 8. §. 2. à num. 139. i Less. loc. cit.

12. Dixi (sine iniustitia) addo nunc, (& communiter sine peccato contra charitatem) quia potest quis rebus suis consulere, etiam si inde damnum aliquod proximo obveniat. Tunc ergo solum erit contra charitatem, quando multum est depauperandus proximus, atque à statu suo notabiliter dimovendus, quod est rarissimum.

1 Less. ibid. num. 42.

In subhastatione quanti?

23. Quarto, in subhastatione (ut Incanto) tanti potest vendi res, vel emi, quantum sine fraude potes extorquere, etiam infra, vel supra dimidium, quo res extra subhastationem valeret.

Ratio

Ratio est triplex; vel quia merces ultionem vilescunt; vel quia hic modus vendendi rem exponit periculo utriusque fortunæ, lucrandi, vel perdendi, vel quia excessus iudicatur liberaliter donari, cum nulla necessitas cogat, hunc vendendi emendivè modum eligere. Adde quartò, quia iustum pretium in eo modo vendendi, ex praxi omnium, etiam timoratorum, est, quanti minoris emere, vel quanti maioris vendere potes.

m Gordon. Villal. Molin. Bannes. alijque, quos citat sequiturque Diana p. 4. tr. 4. res. 12. n. Bonac. de contr. d. 3. q. 1. p. 4. num. 21. alios cit.

24. Dixi (sine fraude) si enim emptor avertat, per vim vel fraudem, vel etiam per preces, alios offerentes; vel si venditor fictos offerentes supponat; vel tempus ineptum ad proclamationem, quando scilicet rara est ementium frequentia, eligit; vel quid simile; in iustitia committitur, & pretium erit restituendum, juxta probabile damnum, quod domino rei fit, ut ex se patet. Si quis roget amicos, ne supra certam summam offerant, ut ipse emere possit pretio infimo iusto (quanti scilicet res infimo pretio sine iniustitia valet) concedunt plerique; Immo Caramuel per etiam pretio minore, quam sit infimum. Quod tamen ego nullo modo approbo, quia sic jam tolleretur substantia subhastationis, quæ sola dat licentiam vendendi, quanti potes. sincerè & sine fūco & fallacia.

o Multi apud Dianam p. 1. tr. de contr. res. 76. p. Caram. l. 2. Tb. mor. num. 1.

§. V.

Casus aliquot speciales circa rerum pretia.

Primò dubitari potest, an exteris, in quibusdam casibus concedi à principe a possit, ut ipsi pluris vendant, quam vendant incolæ? Præterea, an incolæ, quod pluris sic emerunt ab exteris, pluris etiam & ipsi vendere b queant? denique si in una civitate res sit carior, quam in alia, possumne ego in hanc adducere rem meam, v.g. frumentum, & ibi carius vendere? respondeo, affirmativè.

a Delugo t. 2. de just. d. 26. sect. 5. n. 62.

b Idem num. 71. & 72. c Idem nu. 73.

2. Secundò: an res, v.g. frumentum d possim iusto pretio vendere, cogendo insuper emptorem, ut emat ipse aliquid, v.g. oleum à me? respondeo, negativè.

d Idem num. 64.

3. Tertiò: an merces longè præstantiores possint e vendi aliquanto pluris ultra taxam legitimam? rursus, an possint f separari v.g. fructus longè meliores, & vendi pari modo ultra taxam, vendendo ceteros juxta taxam, si ceteri remanent æque boni, atque illi, qui venduntur communiter? respondeo, affirmativè.

e Idem n. 64. f Idem n. 66. quod negat Diana p. 1. tr. de contr. n. 35.

Nota tamen illud (longè) & illud (remanent æque boni: nam hinc damnabis macellarios, qui danti majus pretium meliores carnes partiuntur, ossa vero porrigunt alijs: debent enim æqualiter miscere carnes cum proportionata